

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

1. Σ «Αυτό σημαίνει ότι Χρειάζεται ν' αντιμετωπιστούν». (2^η παράγραφος)
2. Σ «Πιο συγκεκριμένα, οι διαμαρτυρόμενοι ισχυρίζονται ότι ... κάνουν τον κάθε λαό μοναδικό». (3^η παράγραφος)
3. Σ «Στο διάβα της άλλους λαούς ... μαζί με τους πολιτισμούς τους». (4^η παράγραφος)
4. Λ «Στο σημείο αυτό ... Αυτό το ενδεχόμενο υπάρχει». (5^η παράγραφος)
5. Σ «Αλλά αν αμφιβάλλουμε για την ανθεκτικότητά τους Σε όσους το ισχυρίζονται». (6^η παράγραφος)

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Αιτιολόγηση χρήσης των εισαγωγικών:

1. *χάσουν μερίδιο* → *συνυποδηλωτικός λόγος, μεταφορική και ειρωνική η λειτουργία της φράσης στο συγκεκριμένο συγκείμενο* ·
2. *σήμα κατατεθέν* → *μεταφορική χρήση της στερεότυπης έκφρασης που αφορά τις ετικέτες επώνυμων προϊόντων* ·
3. *τόσο απαραίτητη για την ανθρωπότητα όσο και η βιοποικιλότητα για τη φύση* → *αυτούσια μεταφορά αποσπάσματος από την Οικουμενική Διακήρυξη της UNESCO για την Πολιτιστική Πολυμορφία.*

Η λειτουργία των εισαγωγικών στην ανάπτυξη των νοημάτων των κειμένων:

- Στην πρώτη περίπτωση η χρήση των εισαγωγικών δίνει έμφαση στο ότι δεν είναι πιθανό, κατά την άποψη του αρθρογράφου, να υποχωρήσει η απήχηση των

ελληνικών πολιτισμικών αγαθών στη διεθνή κοινότητα. Η ειρωνική χροιά της εντός εισαγωγικών έκφρασης τονίζει ακόμη περισσότερο την άποψη.

- Τα εισαγωγικά στο «σήμα κατατεθέν» μεταφέρουν μία ειδική έκφραση της οικονομίας στο επίπεδο της γενικής χρήσης της γλώσσας, παραλληλίζοντας ουσιαστικά την ετικέτα ενός προϊόντος με το κύριο γνώρισμα της κληρονομιάς μας. Έτσι γίνεται αμεσότερα αντιληπτό το νόημα ότι τα ελληνικά πολιτισμικά αγαθά συνιστούν την κληρονομιά μας και την «κιβωτό της σωτηρίας».
- Η αυτούσια μεταφορά του αποσπάσματος από την Οικουμενική Διακήρυξη της UNESCO για την Πολιτιστική Πολυμορφία ενισχύει την αξιοπιστία και την εγκυρότητα του συγκεκριμένου αποσπάσματος του Κειμένου 2, εφόσον ο αρθρογράφος παραπέμπει ακριβώς στην πηγή, πάνω στην οποία βασίζει την αξιολόγησή του, επεξηγώντας επί της ουσίας γιατί η Οικουμενική Διακήρυξη αποτελεί πρωτιά για τη διεθνή κοινότητα. Η φράση αυτή είναι σύμφωνη με το θεματικό κέντρο του Κειμένου 2.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

α. Το απόσπασμα του Κειμένου 1 με αντικατάσταση των λέξεων:

*Μια κριτική κατά της παγκοσμιοποίησης είναι ότι **ευνοεί / υποστηρίζει/προκαλεί** την εξαφάνιση της διαφορετικότητας των λαών. Πιο συγκεκριμένα, οι διαμαρτυρόμενοι **πιστεύουν/ έχουν την άποψη** ότι μέσα σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον, στο οποίο θα κυριαρχούν τα **κοινά** αγαθά και οι υπηρεσίες, δεν θα υπάρχει χώρος για την καλλιέργεια και την ανάπτυξη των **στοιχείων** εκείνων που κάνουν τον κάθε λαό μοναδικό. Συνεπώς, συμπεραίνουν, οι παραδόσεις μας, η θρησκεία μας και η κουλτούρα μας κινδυνεύουν με ισοπέδωση και **εξαφάνιση**. Είναι κάτι τέτοιο πιθανόν και, αν ναι, κάτω από ποιες συνθήκες;*

β. Τα ουσιαστικά και τα επίθετα που αποδίδουν τον διττό στόχο της Διακήρυξης του ΟΗΕ στην 3^η παράγραφο του Κειμένου 2 (3 και 2, αντιστοίχως, είναι απαραίτητα για την πλήρη απάντηση):

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ (σε παρένθεση η φράση για λόγους κατανόησης)

- διατήρηση (της πολιτιστικής πολυμορφίας)
- διεργασία (που εγγυάται την επιβίωση της ανθρωπότητας)
- πρόληψη (του διαχωρισμού).

Τα ουσιαστικά αυτά αποδίδουν στον λόγο τον διττό στόχο της Διακήρυξης του ΟΗΕ: τα 2 πρώτα το πρώτο σκέλος του που είναι να διατηρηθεί ο σημερινός πολιτιστικός πλουραλισμός, προκειμένου να επιβιώσει η ανθρωπότητα, ενώ το τρίτο το δεύτερο σκέλος του που είναι να προληφθούν αρνητικά φαινόμενα που μπορεί να οδηγήσουν σε ρήξεις και πολιτιστικές διαμάχες.

ΕΠΙΘΕΤΑ (σε παρένθεση η ονοματική φράση για λόγους κατανόησης)

- πολιτιστικής (πολυμορφίας)
- ζωντανού και ανανεώσιμου (θησαυρού)
- αμετάβλητη (κληρονομιά)
- των πολιτιστικών (διαφορών)

Τα επίθετα αποδίδουν στον λόγο τις ιδιότητες της κάθε επιμέρους έννοιας που διαμορφώνει τον διττό στόχο της Διακήρυξης του ΟΗΕ, π.χ. η πολυμορφία και οι διαφορές νοούνται σε πολιτιστικό και όχι κάποιο άλλο (λ.χ. εθνικό) επίπεδο, η πολυμορφία γίνεται αντιληπτή ως κάτι που υπάρχει και ανανεώνεται διαρκώς και όχι ως στοιχείο अपαράλλακτο κ.λπ.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Το ποιητικό υποκείμενο υιοθετεί απέναντι στον Νώε στάση βαθιάς εκτίμησης, έντονα επαινετική, που φτάνει μέχρι τη δοξολογία και τον ύμνο. Πιο συγκεκριμένα,

- στον στ. 4 το ποιητικό υποκείμενο τονίζει, με ιδιαίτερη έμφαση, ότι ο Νώε προέβη στην υπέρτατη πράξη προστασίας όλων των ζωντανών πλασμάτων («*όλα τά 'βαλε στην αγκαλιά του*»: υπερβολή). Η έμφαση στη θετική αυτή αξιολόγηση φαίνεται και από την παρουσίαση του Κατακλισμού ως αναγκαστικού αιτίου που οδηγεί τον Νώε στην πράξη της προστασίας («*Ήταν ανάγκη*», στ. 1- «*Έτσι*», στ.2) και από την επανάληψη του «*όλα*»(στ. 3-4) ·
- στον στ. 5 το ποιητικό υποκείμενο προβάλλει ως κινητήριο δύναμη της πράξης του Νώε, και μάλιστα κατά προτεραιότητα, την αγάπη (*Όμως απ' όλα πρώτον έβαλε μέσ' στην καρδιά του την αγάπη*: μεταφορά) και
- στον στ. 6 η επιβίωση και η σωτηρία των ανθρώπων και των ζώων (*το Αραράτ και το κλαρί*: μετωνυμία) προκύπτει ως αποτέλεσμα αυτής της αγάπης («*Έτσι*»).

Με βάση αυτές τις αξιολογήσεις, και ως αποτέλεσμα τους, στους τρεις τελευταίους στίχους το ποιητικό υποκείμενο προχωρεί στη δοξολογία – ύμνο του Νώε (στ. 7-9, επανάληψη της λέξης «δόξα») που μοιάζει με προσευχή αλλά περιλαμβάνει και στοιχεία χιούμορ (στ. 8).

Στο δεύτερο ερώτημα η απάντηση αναμένεται να είναι καταφατική, σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, ανάλογη με τον παραστατικό κύκλο και τα βιώματα των μαθητών / μαθητριών.